

สภาพและการประเมินความต้องการจำเป็นด้านสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และ
ทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ¹
The Conditions and Needs Assessment on the Competencies of Cataloging Librarians
in Public University Libraries

ชมพูนุช ชาญจรัสพงศ์ (Chompoonuch Chanjaruspong)²
ศศิพิมล ประพินพงศกร (Sasipimol Prapinpongsakorn)³
แววตา เตชาทวีวรรณ (Wawta Techataweewan)⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบสภาพสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน รวมทั้งประเมินความต้องการจำเป็นด้านสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บรรณารักษ์วิเคราะห์ สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 30 แห่ง จำนวน 158 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test และ One-way ANOVA ประเมินความต้องการจำเป็นด้วยวิธี Priority Need Index แบบปรับปรุง ผลการวิจัยพบว่า สภาพสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า บรรณารักษ์มีสมรรถนะด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 3.97$) และด้านทักษะ ($\bar{X} = 3.62$) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปร พบว่า บรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีสมรรถนะโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการประเมินความต้องการจำเป็นด้านสมรรถนะของบรรณารักษ์ พบว่า ด้านที่มีความจำเป็นอันดับแรก คือ ด้านความรู้ ($PNI_{Modified}=0.28$) อันดับสอง คือ ด้านทักษะ ($PNI_{Modified}=0.24$) และอันดับสาม คือ ด้านคุณลักษณะ ($PNI_{Modified}=0.16$)

Abstract

The research aims to study and compare the competency conditions of cataloging librarians in public university libraries, in terms of their knowledge, skills, and behavioral competency, according to their education backgrounds and experiences; and to conduct a needs assessment on their competencies; using the quantitative research method. The sample consisted of one hundred and fifty-eight cataloging librarians

¹บทความจากวิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2562: Article from the Master's thesis in Information Studies, Srinakharinwirot University in academic year 2019

²นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: Master's degree student, Information Studies Program, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University, E-mail: nuch_5555@hotmail.com

³ค.ด., ผู้ช่วยศาสตราจารย์. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: Ph.D., Assistant Professor, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University, E-mail: sasipimol@g.swu.ac.th

⁴ปร.ด., รองศาสตราจารย์, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: Ph.D., Association Professor, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University, E-mail: walta@g.swu.ac.th

from thirty public university libraries. The data were collected through the questionnaires and analyzed the descriptive statistics such as percentage, mean, standard deviation. The t-test and One-way ANOVA were used for the hypothesis testing as well as the modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) was used for needs assessment. The results of the overall competencies of cataloging librarians was at a high level ($\bar{X} = 3.74$). In terms of their specific competencies, behavioral competency and skills were both at a high level, while their knowledge was at a moderate level. For the comparison based on their variables, it was found that the statistically significant difference of overall competencies of librarians with different education backgrounds and experiences was at .05. As for need assessment in cataloging librarians, three aspects of needs were prioritized that the most needed competencies were knowledge ($PNI_{modified} = 0.28$), skills ($PNI_{modified} = 0.24$), and behavioral competency ($PNI_{modified} = 0.16$).

คำสำคัญ: สมรรถนะวิชาชีพ บรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ
การประเมินความต้องการจำเป็น ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

Keywords: Professional competency, Cataloging librarian, Needs assessment, Public university library

บทนำ

ในยุคปัจจุบันเป็นยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว การทำงานในยุคสมัยนี้จึงควรจะมีสมรรถนะที่ทำให้ประสบความสำเร็จและเป็นที่ต้องการขององค์กรต่างๆ องค์กรใดที่มีบุคลากรที่ดีเลิศย่อมมีโอกาสที่จะบรรลุผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วกว่าคู่แข่งอื่น ดังนั้น องค์กรในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นองค์กรในภาครัฐหรือเอกชน ต่างก็หันมาให้ความสำคัญต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ ซึ่งเน้นการบริหารและจัดการบุคลากรขององค์กรให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับองค์กร รวมทั้งการพยายามเพิ่มคุณค่าของบุคลากรเหล่านั้นอย่างต่อเนื่อง เพราะสมรรถนะเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบุคคลไม่ว่าจะเป็นสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะความสามารถ รวมถึงด้านคุณลักษณะหรือพฤติกรรมอื่น ๆ เช่น อุปนิสัย ทัศนคติ บุคลิกภาพ เป็นต้น หากองค์กรมีบุคลากรที่มีสมรรถนะต่างๆ ดังกล่าวเหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ค่านิยมและเป้าหมายขององค์กร จะทำให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ของบุคคลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด (Smithikrai, 2009) ทั้งนี้ในองค์กรห้องสมุดที่จัดเป็นหน่วยงานส่งเสริมวิชาการ มีเป้าหมายในการให้บริการสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานประกอบด้วยบรรณารักษ์ฝ่ายต่าง ๆ ที่รับผิดชอบภาระงานแตกต่างกัน จึงมีการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ซึ่งโดยทั่วไปแบ่งสมรรถนะเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะเฉพาะด้าน (Specialized competencies) เป็นสมรรถนะเฉพาะสายงานหรือฝ่ายงานของบรรณารักษ์ 2) สมรรถนะด้านเทคนิคและไอซีที (Technical and ICT competencies) เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อห้องสมุด บรรณารักษ์จึงต้องมีทั้งทักษะและเจตคติที่ดีต่อการใช้ไอซีทีในการปฏิบัติงานและบริการ และ 3) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal attributes) ที่เป็นอุปนิสัยและพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ (Mettarikanon and Juychum, 2016) นอกจากนี้การศึกษาศมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐของศิริพร แซ่อึ้ง (Sae-ng, 2017) ได้กำหนดกรอบแนวคิดด้านสมรรถนะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์กับสมรรถนะของบรรณารักษ์ได้ทั้งในแง่ความรู้ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ทักษะจำเป็นสำหรับการปฏิบัติเฉพาะแต่ละงานของห้องสมุด และคุณลักษณะส่วนบุคคลของบรรณารักษ์ที่เป็นส่งเสริมการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ เป็นตำแหน่งงานในห้องสมุดที่มีบรรณารักษ์ปฏิบัติงานในฝ่าย/งานวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ บางห้องสมุดที่มีขนาดเล็กอาจรวมถึงงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศด้วย มีหน้าที่หลัก คือ วิเคราะห์หมวดหมู่ กำหนดหัวเรื่อง และทำรายการบรรณานุกรมทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหาเข้ามาในห้องสมุด เพื่อจัดระบบทรัพยากรสารสนเทศและให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดได้ด้วยตนเองจากการสืบค้นในระบบระยะไกลโดยไม่ต้องผ่านบรรณารักษ์ (American Library Association, 2007) ซึ่งสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศควรประกอบด้วยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักการของการวิเคราะห์

และทำการรายการ ระบบและเทคโนโลยีที่ใช้ในการทำการรายการ และแนวโน้มทางด้านการวิเคราะห์และทำการรายการ รวมทั้งความสามารถประยุกต์กรอบแนวคิด มาตรฐานและหลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนางาน และมีคุณลักษณะส่วนบุคคลหรือพฤติกรรมที่สนับสนุนความสำเร็จในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Association for Library Collections & Technical Services, 2017) บรรณารักษ์วิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศในปัจจุบันมีภารกิจของงานที่ต้องรับผิดชอบและสามารถปฏิบัติงานได้ไม่ว่าจะเป็นความรู้พื้นฐานทางการวิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศที่ขยายขอบเขตไปยังทรัพยากรดิจิทัลมากขึ้น (Ungeon, 2009) รวมทั้งงานจัดทําระเบียบบรรณานุกรมต่าง ๆ เข้าสู่ฐานข้อมูลอื่นทั้งภายในและต่างประเทศที่ใช้ระบบเครือข่ายและซอฟต์แวร์ที่แตกต่างกัน เช่น การปฏิบัติงานของบรรณารักษ์วิเคราะห์ฯ ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล (Mahidol University Library and Knowledge Center, 2017) บรรณารักษ์นำเข้าข้อมูลในฐานข้อมูล OCLC WorldCat ต้องใช้ซอฟต์แวร์ OCLC Connexion Client ในการปรับปรุงระเบียบบรรณานุกรม ต้องใช้ซอฟต์แวร์ MARC Analyzer ในการตรวจสอบก่อนนำเข้าข้อมูลในฐานข้อมูลสหบรรณานุกรมห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และลงรายการในฐานข้อมูลเครือข่ายระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MULINET เป็นต้น นอกจากนี้บรรณารักษ์วิเคราะห์ฯ ต้องทราบวิธีการสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์สำนักพิมพ์หรือผู้ผลิตทรัพยากรสารสนเทศรายการนั้นหรือใช้วิธีการเรียกข้อมูลผ่าน Z39.5 การตรวจสอบรายการให้ถูกต้องตามมาตรฐาน RDA และมาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Chulalongkorn University, 2018) รวมทั้งการควบคุมและใช้คำศัพท์ในการกำหนดหัวเรื่องและคำสำคัญสำหรับค้นคืนทรัพยากรสารสนเทศโดยมีความสามารถในการกำหนดรายการเข้าถึงที่หลากหลายเพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงข้อมูลได้รวดเร็วและตรงความต้องการมากขึ้น (Ungeon, 2009)

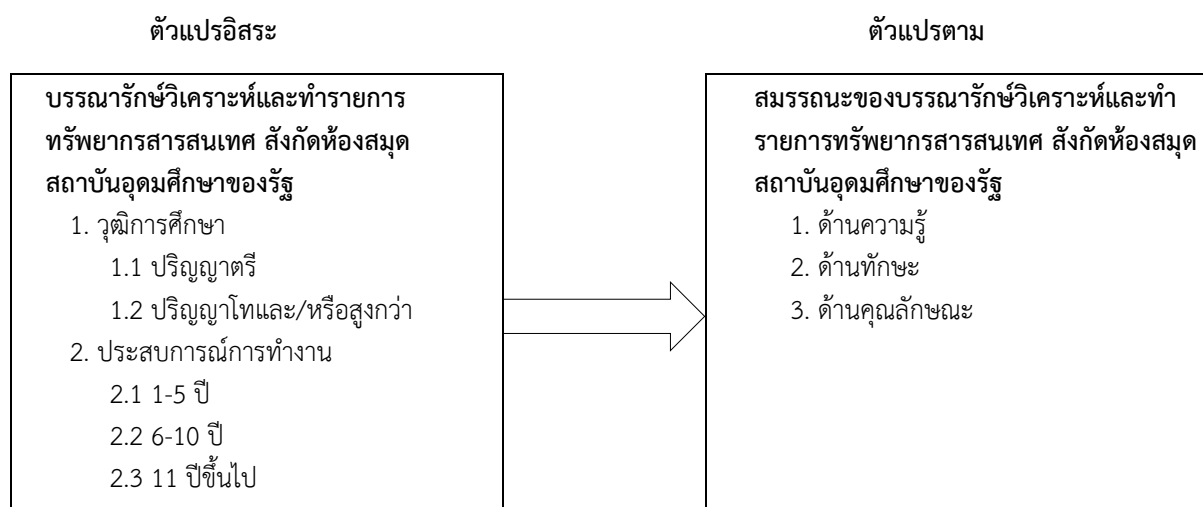
ความเปลี่ยนแปลงรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่มีความหลากหลายมากขึ้นโดยเฉพาะรูปแบบดิจิทัล ความก้าวหน้าทางวิทยาการในสาขาวิชาต่าง ๆ และความเจริญทางเทคโนโลยีสารสนเทศล้วนส่งผลต่อการทำงานของบรรณารักษ์ในปัจจุบันหรือเรียกว่ายุคศตวรรษที่ 21 ที่ต้องพัฒนาทั้งด้านความรู้และทักษะด้านเทคนิคและเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งเป็นสมรรถนะที่จำเป็น การพัฒนาสมรรถนะบรรณารักษ์ยุคใหม่จึงควรเปลี่ยนแปลงและได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับสายงานหรือภาระงานที่รับผิดชอบเฉพาะ (Sae-ng, 2017) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศ โดยวิเคราะห์ความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปในยุคปัจจุบันและเป็นการศึกษาเพื่อวัดสภาพความเป็นจริงเปรียบเทียบกับสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการให้เกิดขึ้น เพื่อให้เห็นภาพรวมของความแตกต่างระหว่างสภาพทั้งสอง สะท้อนให้เห็นสมรรถนะของบรรณารักษ์ฯ ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยศึกษาสภาพและประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบซึ่งอาจสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนด้านนโยบายหรือกำหนดแนวปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเป็นแนวทางแก่สถาบันการศึกษาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์จะปฏิบัติงานในการเตรียมความพร้อมแก่นิสิตนักศึกษาและผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพต่อวิชาชีพบรรณารักษ์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาสภาพและประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. บรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศแตกต่างกัน
2. บรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศที่ปฏิบัติงานสังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 30 แห่ง จำนวน 196 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศที่สุ่มอย่างง่ายมาจากประชากรข้างต้น จำนวน 158 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610)

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบและเขียนคำตอบอย่างสั้น ตอนที่ 2 สมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้รูปแบบของการตอบสนองคู่ (Dual response format) (สุวิมล ว่องวานิช. 2558) แบ่งเป็นสมรรถนะทั้ง 3 ด้านหลักซึ่งได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด

แบบสอบถามได้ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารบรรณศาสตร์ที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการสอนและทำงานด้านการวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 3 คน พิจารณาความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยข้อคำถามทั้งหมดมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.66 ถึง 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์คุณภาพทั้งหมด จากนั้นนำไปทดลองใช้กับบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ 7 แห่ง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้

ค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 ซึ่งถือว่าเป็นแบบสอบถามที่มีคุณภาพและสามารถที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลได้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอโครงการวิจัยเพื่อรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รหัสโครงการวิจัย SWUEC-G166/2562 โดยได้รับผลการพิจารณาว่าเป็นโครงการวิจัยที่เข้าข่ายยกเว้น (Research with Exemption from SWUEC) เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2562 จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 22 พฤศจิกายน – 20 ธันวาคม 2562 โดยส่งแบบสอบถามไปให้บรรณารักษ์สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 196 ชุด ได้รับคืนกลับมาทั้งสิ้น 158 ชุด และเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 80.61 ของแบบสอบถามที่แจกไป

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูป ได้แก่

4.1 ใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

4.2 ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ (Criterion reference) (Sisaat, 2010, p. 121-127)

4.3 ใช้สถิติ t-test แบบ Independent วิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะตามสภาพที่เป็นจริงกับตัวแปรวุฒิการศึกษา

4.4 ใช้สถิติ One-way ANOVA หรือ F-test วิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะตามสภาพที่เป็นจริงกับตัวแปรประสบการณ์การทำงาน เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดำเนินการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

4.5 ใช้วิธี Priority Need Index แบบปรับปรุง ประเมินความต้องการจำเป็นของข้อมูลสมรรถนะตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น และจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยเรียงดัชนีจากมากไปน้อย (สุวิมล ร่องวานิช, 2558)

4.6 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสรุปข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า บรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น สารสนเทศศาสตร์ สารสนเทศศึกษา สารสนเทศเพื่อการจัดการ เป็นต้น จำนวน 93 คน (ร้อยละ 58.90) และมีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 65 คน (ร้อยละ 41.10)

2. สภาพสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่า บรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศมีสมรรถนะโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บรรณารักษ์มีสมรรถนะด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 3.97$) และด้านทักษะ ($\bar{X} = 3.62$) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

สมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ด้านความรู้			
1.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักการของการวิเคราะห์และทำรายการ	3.53	0.62	มาก
1.2 ความรู้เกี่ยวกับระบบและเทคโนโลยี	3.43	0.68	ปานกลาง
1.3 ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มทางการวิเคราะห์และทำรายการ	3.32	0.97	ปานกลาง
รวม	3.49	0.59	ปานกลาง

สมรรถนะของบรรณารักษวิเคราะห์	$\bar{X}$	SD	แปลผล
2. ด้านทักษะ			
2.1 ทักษะการประยุกต์ใช้กรอบแนวคิด มาตรฐาน หลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบบรรณานุกรม (Bibliographic system)	3.87	0.78	มาก
2.2 ทักษะการประยุกต์ใช้มาตรฐานแบบสากลให้เข้ากับระบบและกระบวนการทำงานขององค์กร	3.58	0.78	มาก
2.3 ทักษะการบูรณาการ ทำแผนผัง และเปลี่ยนรูปของเมทาดาทาภายในระบบบรรณานุกรมได้	2.92	0.94	ปานกลาง
รวม	3.62	0.68	มาก
3. ด้านคุณลักษณะ			
3.1 การสื่อสารระหว่างบุคคล	4.13	0.64	มาก
3.2 การให้บริการต่อผู้ใช้	4.15	0.68	มาก
3.3 ความคิดริเริ่มและการปรับตัว	4.04	0.65	มาก
3.4 ความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งใหม่	3.64	0.74	มาก
3.5 การแก้ปัญหา	3.89	0.65	มาก
รวม	3.97	0.57	มาก
รวมทั้งหมด	3.74	0.53	มาก

3. การเปรียบเทียบสภาพสมรรถนะของบรรณารักษวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า บรรณารักษวิเคราะห์ ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีสมรรถนะโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 โดยบรรณารักษวิเคราะห์ ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่ามีสมรรถนะสูงกว่าบรรณารักษที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบสมรรถนะของบรรณารักษวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

สมรรถนะ	ปริญญาตรี		ปริญญาโทหรือสูงกว่า		t	P
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
สมรรถนะด้านความรู้	3.39	0.65	3.62	0.46	2.635	.009*
สมรรถนะด้านทักษะ	3.52	0.76	3.75	0.52	2.246	.026*
สมรรถนะคุณลักษณะ	3.88	0.61	4.10	0.48	2.538	.012*
รวม	3.65	0.59	3.87	0.40	2.890	.004*

*p < .05

ผลวิจัยยังพบว่า บรรณารักษวิเคราะห์ ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีสมรรถนะโดยรวม และรายด้านความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยบรรณารักษวิเคราะห์ ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี มีสมรรถนะสูงกว่าบรรณารักษวิเคราะห์ ที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี ดังตาราง ที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

สมรรถนะ	ประสบการณ์ทำงาน						F	P
	1-5 ปี		6-10 ปี		11 ปีขึ้นไป			
	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D		
สมรรถนะด้านความรู้	3.32 ^b	0.59	3.64 ^a	0.48	3.52	0.63	3.639	.029*
สมรรถนะด้านทักษะ	3.49	0.73	3.81	0.53	3.59	0.71	2.695	.071
สมรรถนะคุณลักษณะ	3.85	0.57	4.06	0.57	4.01	0.57	1.852	.160
รวม	3.60	0.53	3.87	0.47	3.77	0.54	3.162	.045*

*p < .05

a, b หมายถึงอักษรที่กล่าวกำกับค่าเฉลี่ยใด แสดงว่าค่าเฉลี่ยคู่นั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยที่อักษร a กำกับค่าเฉลี่ยที่มีค่าสูงกว่า

4. การประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ พบว่า บรรณารักษ์วิเคราะห์ฯ มีความต้องการจำเป็นอันดับแรก คือ ด้านความรู้ ($PNI_{Modified}=0.28$) อันดับสอง คือ ด้านทักษะ ($PNI_{Modified}=0.24$) และอันดับสาม คือ ด้านคุณลักษณะ ($PNI_{Modified}=0.16$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็น 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่ง คือ ทักษะการบูรณาการ ทำแผนผัง และเปลี่ยนรูปของเมทาดาทาภายในระบบบรรณานุกรมได้ ($PNI_{Modified}=0.44$) อันดับสอง คือ ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มทางการวิเคราะห์และทำรายการ ($PNI_{Modified}=0.35$) และอันดับสาม คือ ความรู้เกี่ยวกับระบบและเทคโนโลยี ($PNI_{Modified}=0.29$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

สมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์ฯ	สภาพที่เป็นจริง (D)	สภาพที่ควรจะเป็น (I)	ความต้องการจำเป็น	
			$PNI_{Modified}$ (I-D/D)	ลำดับ
1. ด้านความรู้	3.49	4.44	0.28	(1)
1.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักการของการวิเคราะห์และทำรายการ	3.53	4.44	0.26	4
1.2 ความรู้เกี่ยวกับระบบและเทคโนโลยี	3.43	4.44	0.29	3
1.3 ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มทางการวิเคราะห์และทำรายการ	3.32	4.48	0.35	2
2. ด้านทักษะ	3.62	4.48	0.24	(2)
2.1 ทักษะการประยุกต์ใช้กรอบแนวคิด มาตรฐานหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบบรรณานุกรม	3.84	4.58	0.18	7
2.2 ทักษะการประยุกต์ใช้มาตรฐานแบบสากลให้เข้ากับระบบและกระบวนการทำงานขององค์กร	3.58	4.46	0.25	5
2.3 ทักษะการบูรณาการ ทำแผนผัง และเปลี่ยนรูปของเมทาดาทาภายในระบบบรรณานุกรมได้	2.92	4.42	0.44	1

3. ด้านคุณลักษณะ	3.97	4.61	0.16	(3)
3.1 การสื่อสารระหว่างบุคคล	4.13	4.63	0.12	10
3.2 การให้บริการต่อผู้ใช้	4.15	4.68	0.13	9
3.3 ความคิดริเริ่มและการปรับตัว	4.04	4.62	0.14	8
3.4 ความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งใหม่	3.64	4.53	0.24	6
3.5 ทักษะการแก้ปัญหา	3.89	4.61	0.18	7

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะหและทำรายการทรัพยากรสารสนเทศสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

5.1 บรรณารักษ์ควรเป็นผู้มีความรู้กว้างและสามารถนำความรู้มาปรับใช้กับการทำงานได้ตามสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบรรณารักษหรือความรู้อื่น ๆ ที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ในงานของตนได้ และควรพัฒนาดตนเองอยู่เสมอ ควรมีความรู้ที่หลากหลายไม่เฉพาะการวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ เช่น ด้านการบริหารการจัดการฐานข้อมูล ทักษะการทำวิจัย เป็นต้น

5.2 บรรณารักษ์ควรมีทักษะการใช้ภาษาและการสื่อสาร เช่น ด้านการสรุปความและกำหนดขอบเขตของเนื้อหาได้ เพื่อกำหนดคำค้นหรือสื่อสารกับบุคคลในวงกว้าง และควรมีทักษะที่หลากหลายมากกว่าการวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศเพียงอย่างเดียว เช่น ทักษะในการให้บริการเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์ การมีภาวะผู้นำ และทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

อภิปรายผล

1. สภาพสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะหและทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะการปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศมีลักษณะของงานแบบงานประจำ (Routine) ที่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานค่อนข้างแน่นอนและทำงานซ้ำ ๆ ในรูปแบบเดียวกัน อีกทั้งเป็นการทำงานที่จะต้องปฏิบัติตามแนวทางหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ตามมาตรฐานการวิเคราะห์และลงรายการต่าง ๆ ซึ่งโดยปกติแล้วฝ่ายงานนี้จะมีคู่มือและเครื่องมือสำหรับปฏิบัติงานมีรูปแบบเดียวกันและมีรายละเอียดในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ประกอบกับบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 11 ปีขึ้นไป ทำให้เกิดการสั่งสมความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ทำงานด้านนี้มาอย่างยาวนาน จึงสามารถปฏิบัติงานที่รับผิดชอบในภาพรวมได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้บรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น สารสนเทศศาสตร์ สารสนเทศศึกษา สารสนเทศเพื่อการจัดการ เป็นต้น จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บรรณารักษ์มีความรู้พื้นฐานและทักษะที่ติดตัวมาจากการศึกษาในสถาบันที่จบการศึกษามา ซึ่งหลักสูตรการเรียนการสอนของสาขาวิชานี้จะมีรายวิชาบังคับที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ การจัดระบบทรัพยากรสารสนเทศ โดยมีทั้งภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ รวมทั้งการปฏิบัติงานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่เป็นลักษณะพี่เลี้ยง (Mentoring) ที่บรรณารักษ์รุ่นพี่สอนงานบรรณารักษ์รุ่นน้องจนเกิดความชำนาญ จึงทำให้บรรณารักษ์มีสมรรถนะในการทำงานในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณภักษ์ วงศ์เศษ (Wongset, 2017) ภัทรธรรณา วายุบุตร (Wayubud, 2014) และพัชชญาณ์ กลับลกลาง (Klabklang, 2009) ที่พบว่า บรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศมีสมรรถนะโดยรวมอยู่ในระดับมาก

บรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศมีสมรรถนะด้านคุณลักษณะมากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะรายข้อการให้บริการต่อผู้ใช้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เพราะฝ่ายงานวิเคราะห์ฯ ส่วนใหญ่มีการประสานงาน ทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้ใช้งานจึงต้องใช้บุคลิกภาพและการสื่อสารเพื่อให้ปฏิบัติงานสำเร็จ เช่น การขอใช้บริการตัวเล่มจากผู้ใช้งานโดยที่รายการนั้นอาจอยู่ในสถานะอยู่ระหว่างการดำเนินการ (On process) โดยยังเตรียมความพร้อมในการออกให้บริการไม่แล้วเสร็จ อีกทั้งห้องสมุดมีการหมุนเวียนการทำงานโดยให้บรรณารักษ์วิเคราะห์ฯ ต้องทำหน้าที่ในการให้บริการผู้ใช้งานในช่วงเวลาด้วย เป็นต้น จึงทำให้บรรณารักษ์วิเคราะห์ฯ มีโอกาสพบปะและติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้ รวมทั้งการบริการไม่ใช่ภาระหน้าที่หลักหรือไม่มีโอกาสในการให้บริการกับผู้ใช้นัก จึงทำให้ความกดดันหรือความกังวลในการบริการผู้ใช้น้อยกว่าบรรณารักษ์ฝ่ายบริการ จึงอาจทำให้บรรณารักษ์คิดว่าตนเองมีคุณลักษณะในการทำงานด้านบริการได้ดีในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ในด้านความรู้ พบว่า บรรณารักษ์วิเคราะห์ฯ มีความรู้เกี่ยวกับระบบและเทคโนโลยี และความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มทางการวิเคราะห์

และทำรายการที่อยู่ในระดับปานกลางนั้น เพราะการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศในปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อระบบการทำงานในด้านต่าง ๆ อย่างไม่หยุดนิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงของการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ วิธีการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มาช่วยในการสนับสนุนการวิเคราะห์และลงรายการบนระบบ ตลอดจนมาตรฐานการลงรายการต่าง ๆ ที่มีส่วนที่เปลี่ยนแปลงไป หรือมีมาตรฐานสากลในรูปแบบใหม่มาขึ้นมา เช่น การลงรายการตามมาตรฐานสื่อดิจิทัล ความรู้เกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรสารสนเทศระดับนานาชาติ ความรู้เกี่ยวกับเมทาดาตา เป็นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและการเปลี่ยนแปลงของการจัดระบบทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลในยุคปัจจุบัน จึงทำให้บรรณารักษ์อาจคิดว่าตนเองยังต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และปรับตัว อีกทั้งติดตามแนวโน้มความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ถึงแม้ว่าจะยังไม่ได้นำมาใช้โดยตรง ณ เวลานั้นก็ตามเพื่อให้สามารถรับรู้และก้าวทันสถานการณ์การทำงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และอาจได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวกับการปฏิบัติงานของตนในภายหลัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรมน อุเงอน (Ungeon, 2009) และเปรมยุพล ปุริมไพพลย์ (Purimphaibun, 2018) ที่พบว่า บรรณารักษ์วิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศมีการรับรู้สมรรถนะหลักตามสภาพจริงในด้านความรู้ด้านการวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ และในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับปานกลาง เช่น ในด้านการใช้เทคโนโลยีระบบห้องสมุดดิจิทัลโดยใช้โปรแกรมรหัสเปิด (Open source) การสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลบรรณานุกรมห้องสมุดเพื่อการถ่ายโอนข้อมูลในเครือข่ายสหบรรณานุกรมผ่านอินเทอร์เน็ตในต่างประเทศ ซึ่งบรรณารักษ์มีการรับรู้สมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับระบบและเทคโนโลยีเหล่านี้ในระดับน้อย เช่น งานด้านการใช้เทคโนโลยีระบบการจัดการฐานข้อมูลโดยใช้โปรแกรมรหัสเปิด การใช้เทคโนโลยีเว็บประยุกต์ด้านห้องสมุด การใช้เว็บไซต์และฐานข้อมูลทางด้านการจัดทำรายการทรัพยากรสารสนเทศในการจัดทำรายการทรัพยากรสารสนเทศเพื่อความถูกต้องและรวดเร็ว เป็นต้น

บรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศมีสมรรถนะด้านทักษะ รองลงมา และอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะการประยุกต์ใช้กรอบแนวคิด มาตรฐาน หลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบบรรณานุกรม และทักษะการประยุกต์ใช้มาตรฐานแบบสากลให้เข้ากับระบบและกระบวนการทำงานขององค์กร ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เนื่องจากบรรณารักษ์วิเคราะห์ฯ ส่วนใหญ่ทำงานที่ส่งสมประสงค์มามากกว่าสิบปีจนกลายเป็นทักษะประกอบกับการทำงานด้านการวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศจำเป็นต้องอาศัยทักษะในการประยุกต์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักการของการวิเคราะห์และทำรายการควบคู่ไปกับการลงมือปฏิบัติงานจริงจึงจะสามารถปฏิบัติงานได้และเห็นผลลัพธ์ของงาน ดังนั้นในภาพรวมแล้วบรรณารักษ์ต้องสามารถประยุกต์ใช้แนวคิด หลักการ มาตรฐานการทำงานต่าง ๆ ให้เข้ากับกระบวนการทำงานของห้องสมุดได้จึงจะสะท้อนได้ว่าบรรณารักษ์สามารถปฏิบัติงานได้จริงไม่ใช่เพียงแคมีความรู้เพียงแต่หลักการในแง่ทฤษฎีเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ พันพันธ์ ปิลากสิริ (Pilakasiri, 2012) และงานวิจัยของ ฌณภักษ์ วงศ์เศษ (Wongset, 2017) ที่พบว่าบรรณารักษ์มีสมรรถนะด้านคุณลักษณะและด้านทักษะโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทักษะในการประยุกต์ใช้ความรู้จากหลักการต่าง ๆ ในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นทักษะการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติในการปฏิบัติงาน ทักษะในการเลือกใช้บัญชีหัวเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทักษะในการใช้คู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องและมีทักษะในการใช้คู่มือการให้เลขหมู่หนังสือ

2. บรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีสมรรถนะโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน โดยบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่ามีสมรรถนะฯ สูงกว่าบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี เนื่องจากวุฒิการศึกษาที่สูงกว่าทำให้บรรณารักษ์ได้มีโอกาสรับรู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งในภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติมากกว่า อีกทั้งการศึกษาระดับสูงทำให้มีการศึกษาค้นคว้าและการวิจัยที่สามารถสร้างองค์ความรู้ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ได้ จึงทำให้มีความรู้ ทักษะและมุมมองในด้านการงานที่กว้างไกลกว่า จึงส่งผลต่อสมรรถนะการทำงานในทุกด้าน อีกทั้งคุณสมบัติที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานและพัฒนาวิชาชีพส่วนหนึ่งยังสะท้อนจากวุฒิการศึกษาที่ได้รับด้วย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสุพล เศรษฐบุตร (Sethabut, 2012) ที่กล่าวถึงการส่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพว่าเป็นความขวนขวายความสนใจใฝ่รู้ เพื่อส่งสมศักยภาพ ส่งสมความรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานด้วยการศึกษา ค้นคว้าและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เชิงวิชาการและเทคโนโลยีต่างๆ เข้ากับการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้ ซึ่งการส่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพเป็นสมรรถนะในกลุ่มกระบวนการคิดหรือความฉลาดของบุคคลที่สัมพันธ์กับความรู้ในการทำงานของบุคคลนั้น การส่งสมความเชี่ยวชาญยังเป็นการเรียนรู้ต่อเนื่อง โดยระดับวุฒิการศึกษาเป็นอีกหนึ่งมิติที่สามารถอธิบายให้เห็นถึงการส่งสมความเชี่ยวชาญนี้ โดยแสดงถึงพฤติกรรมที่ทำให้ตนเองมีทักษะและความรู้มากขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของฌณภักษ์

วงศ์เศษ (Wongset, 2017) ที่ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อสมรรถนะของบรรณารักษงานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่ามีความแตกต่างกัน โดยที่บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมีความคิดเห็นโดยรวมมากกว่าปริญญาตรี

บรรณารักษวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีสมรรถนะโดยรวมแตกต่างกัน โดยบรรณารักษวิเคราะห์ ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี มีสมรรถนะสูงกว่าบรรณารักษวิเคราะห์ ที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี เนื่องจากการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ มาตรฐานการปฏิบัติงาน ตลอดจนทักษะการประยุกต์ความรู้ความเข้าใจจากหลักการและมาตรฐานต่าง ๆ จากแหล่งผู้รู้สู่การลงมือปฏิบัติที่ส่งผลทำให้เกิดความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญในงานนั้น เป็นผลมาจากการสั่งสมประสบการณ์ใช้ระยะเวลาการทำงานจากการเรียนรู้ ลองผิดลองถูก พัฒนาและฝึกฝนตนเองจนถึงระยะหนึ่งที่กลายเป็นทักษะความชำนาญเฉพาะตัว รวมทั้งการมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ทักษะ ประกอบกับคุณลักษณะหรือพฤติกรรมส่วนบุคคลที่ต้องใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการแก้ปัญหา ความเข้าใจความแตกต่างของผู้ใช้ที่มีความหลากหลายความสามารถในการจัดการโครงการ ความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ หรือแม้แต่การเป็นผู้ให้คำแนะนำและให้การช่วยเหลือคนในวิชาชีพเดียวกัน เหล่านี้ล้วนต้องอาศัยการสั่งสมความเชี่ยวชาญในอาชีพมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งในที่นี้ คือ ไม่น้อยกว่า 5 ปี รวมทั้งบูรณาการจากทั้งความรู้ทั้งจากทฤษฎี หลักการต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับงานและสถานการณ์ จึงทำให้บุคคลนั้นปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น และสามารถทำให้สร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่ามุมมองความเข้าใจในสิ่งที่รับรู้ ความสามารถในการรับรู้ของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ที่ได้รับและการประเมินค่าสิ่งที่รับรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวบุคคลที่มีการสั่งสมมาเป็นระยะเวลานาน (Saengjan and Karschamroon, 2011) และงานวิจัยที่ว่าบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่าจะมีทั้งความรับผิดชอบที่สูงกว่าและจะเกิดการสั่งสมความรู้จากการปฏิบัติงานที่เรียกว่าความรู้ฝังลึกมากกว่าบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์ทำงานมาน้อยกว่า (Sukpiam, Maitaouthong and Saenwa, 2013) แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของณภักษ์ วงศ์เศษ (Wongset, 2017) ที่ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อสมรรถนะบรรณารักษงานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาของงานวิจัยนี้ไม่ได้ศึกษาเฉพาะความคิดเห็นจากมุมมองของบรรณารักษวิเคราะห์เพียงกลุ่มเดียว แต่เป็นความคิดเห็นในภาพรวมจากผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้วย อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างเป็นบรรณารักษ์คนละกลุ่มกันจึงสรุปผลได้แตกต่างกัน แต่ในส่วนของงานวิจัยเปรียบเทียบความคาดหวังและความคิดเห็นจำแนกตามวุฒิการศึกษานั้นมีความแตกต่างกันเช่นเดียวกันดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น

3. บรรณารักษวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความรู้เป็นอันดับแรก เนื่องจากการปฏิบัติงานวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศในปัจจุบันมีความแตกต่างจากอดีตมาก ทั้งด้านรูปแบบการลงรายการ การใช้เครื่องมือต่าง ๆ และเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นรายข้อด้านความรู้ที่พบว่า บรรณารักษวิเคราะห์ ต้องการความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มทางการวิเคราะห์และทำรายการและความรู้เกี่ยวกับระบบและเทคโนโลยี ผลวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของหวัง (Wang, 2007) ที่พบว่า สมรรถนะของบรรณารักษวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศต้องมีทั้งด้านความรู้ ทักษะ และการประยุกต์การทำงานต่าง ๆ ในด้านการจัดระบบหมวดหมู่ การลงรายการทรัพยากรสารสนเทศ และด้านเมทาเดตา เช่น มีความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการทำรายการและเมทาเดตา และสามารถจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลตามมาตรฐานเมทาเดตาได้ รวมทั้งสมรรถนะด้านเทคโนโลยีและการจัดการโดยสามารถพัฒนา เปลี่ยนแปลง และรู้จักแนวโน้มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุด และยังสามารถสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพาภรณ์ ทาจิตต์ (Thachit, 2020) ที่ให้ความเห็นว่า บรรณารักษจำเป็นต้องตระหนักต่อสมรรถนะทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคลอย่างต่อเนื่อง และมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และพบว่าควรมีการพัฒนาสมรรถนะสำหรับบรรณารักษงานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศในศตวรรษที่ 21 มากที่สุดเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน ความรู้เกี่ยวกับเว็บไซต์ ฐานข้อมูลทางด้านการจัดทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ โดยมีข้อเสนอแนะให้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มการพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความต้องการจำเป็นสมรรถนะของบรรณารักษวิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ ลำดับที่ 2 คือ ด้านทักษะ โดยข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดด้านนี้ คือ ทักษะในการบูรณาการ ทำแผนผัง และเปลี่ยนรูปของเมทาเดตา

ท่าภายในระบบบรรณานุกรมสูงสุด รองลงมา คือ ทักษะการประยุกต์ใช้มาตรฐานแบบสากลให้เข้ากับระบบและกระบวนการทำงานขององค์กร เนื่องจากทักษะดังกล่าวเป็นนวัตกรรมใหม่สำหรับการลงรายการด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ประกอบกับการปรับเปลี่ยนรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นดิจิทัลมากขึ้น ทำให้บรรณารักษ์วิเคราะห์ต้องปรับตัวพัฒนาทักษะให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรธนา วายบุต (Wayubud, 2014) ภัทรมน อุ้งเงิน (Ungeon, 2009) ศิริพร แซ่อิง (Sae-ng, 2017) ที่พบว่าบรรณารักษ์จะต้องพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการปฏิบัติงานเป็นความสำคัญลำดับแรก ๆ และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Saenwa, 2012) ที่พบว่า หนึ่งในปัจจัยที่มีผลกับบทบาทและความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์มากที่สุด ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมเนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม มีผลกระทบต่อทั้งรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศ การจัดระบบทรัพยากรให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ในขณะที่บรรณารักษ์ก็ต้องมีบทบาทและความรู้ความสามารถทางวิชาชีพและความรู้ความสามารถในหน้าที่หลักทางวิชาชีพมาเป็นลำดับแรกๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลต่อบทบาทและความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์ที่จะต้องพัฒนาตนเองให้มีบทบาทที่รองรับกับการทำงานและพฤติกรรมความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ใช้เช่นกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับดิชิตชัย เมตตาริกานนท์ และเดชณัย จุ้ยชุม (Mettarikanon and Juychum, 2016) ที่กล่าวว่า บรรณารักษ์ยุคใหม่ควรตระหนักและเตรียมความพร้อมกับการประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีแนวโน้มใหม่ ๆ เข้าใช้ให้สอดคล้องกับงานและสถานการณ์ในปัจจุบัน และจะต้องยอมรับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีใหม่ ๆ เนื่องจากบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีทักษะกับเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา บรรณารักษ์จึงควรลดความกลัว หรือไม่มั่นใจในความสามารถในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ และพยายามฝึกฝนตนเองให้เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และจะต้องมีคุณลักษณะในเรื่องความใฝ่รู้การติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และมีความสามารถในการนำเสนอความคิดใหม่ ๆ

ความต้องการจำเป็นสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ ลำดับที่ 3 คือ ด้านคุณลักษณะ โดยข้อที่มีความต้องการจำเป็นในด้านนี้มากที่สุด คือ การพัฒนาด้านความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งใหม่ รองลงมา คือ ทักษะการแก้ปัญหา และความคิดริเริ่มและการปรับตัว ทั้งนี้เป็นผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติงานจากเดิมที่ใช้ระบบทำด้วยมือมากกว่า กลายเป็นพึ่งพาระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่าย รวมทั้งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์พัฒนาสิ่งใหม่แทนที่สิ่งเดิม (Technology disruption) และการเปลี่ยนรูปเป็นสิ่งใหม่ (Transformation) ทำให้บรรณารักษ์วิเคราะห์ฯ ตระหนักถึงการพัฒนาพฤติกรรมของตนในด้านนี้ ซึ่งประเด็นคุณลักษณะในด้านความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งใหม่ ความคิดริเริ่มและการปรับตัว และการแก้ปัญหานั้น อาจดูเป็นคุณลักษณะทั่วไปสำหรับตำแหน่งงานในทุกระดับ แต่สำหรับบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศแล้ว คุณลักษณะนี้มีความจำเป็นกับบรรณารักษ์อย่างมาก เพราะการทำงานฝ่ายงานนี้ต้องการความสามารถในด้านความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่นและรู้สึกสบายใจในการทำงาน อีกทั้งต้องเป็นบุคคลที่พัฒนาตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยตัวอย่างหนึ่งสะท้อนได้จากการทำงานของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา ที่ดูเหมือนว่าคุณลักษณะนี้มีความจำเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของหลักการและมาตรฐานการปฏิบัติงานบางอย่างในกระบวนการวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ จากเดิมที่บรรณารักษ์เน้นการทำงานตามกฎเกณฑ์การลงรายการ (Cataloguing rules) และนโยบายต่างๆ แต่การทำรายการในสภาพแวดล้อมแบบมาตรฐาน RDA (Resource Description and Access) ที่เป็นมาตรฐานที่ถูกรื้อแบบมาใหม่ในลักษณะกรอบแนวคิดของการอธิบายรายละเอียดของทรัพยากรสารสนเทศและวิธีการจัดการทรัพยากรสารสนเทศนั้นมีวิธีการทำงานแนวทางและนโยบายหลายอย่าง และการที่มีการเปลี่ยนแปลงแนวทาง วิธีการทำงาน และมีสถานการณ์มากมายที่นโยบายของหน่วยงานมีความขัดแย้งกับนโยบายของงานอื่น ๆ ในเวลาที่ห้องสมุดเองก็อาจใช้ร่วมกันทั้งของสองหน่วยงาน เช่น ในบางครั้งบรรณารักษ์จะต้องสื่อสารกับหน่วยงานหลักทั้งจากกรรมการกำกับกับการดำเนินงาน RDA (RDA Steering Committee) และหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน หรือ OCLC เกี่ยวกับวิธีการทำงานหรือแนวทางที่ขัดแย้งกัน การใช้มาตรฐานอื่นเข้ามาแทนที่ MARC ที่ใช้กันมาอย่างยาวนาน สิ่งนี้เป็นตัวอย่างหนึ่งของคุณลักษณะของบรรณารักษ์ที่จำเป็นเพราะบรรณารักษ์ทำงานโดยการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น มีการปรับตัว รู้จักการยอมรับการเปลี่ยนแปลง และแก้ปัญหการทำงานเพื่อให้ตามทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นและสามารถทำงานให้ลุล่วงได้ (Frederick, 2018) ซึ่งสอดคล้องกับกรรมการบริหารของสมาคมห้องสมุดเฉพาะและสมาคมห้องสมุดวิจัยของประเทศแคนาดา (SLA Board of Directors, 2016; Canadian Association of Research Libraries, 2010) ที่กล่าวถึงสมรรถนะด้านคุณลักษณะสำหรับวิชาชีพบรรณารักษ์ยุคใหม่

ว่าจะต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์ แก้ไขปัญหา และยังเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย อีกทั้งยังสอดคล้องกับสำนักงาน ก.พ. (Office of the Civil Service Commission, 2011) ที่ได้มีการระบุการกำหนดตำแหน่งในสายงานบรรณารักษ์ชำนาญ ชำนาญการพิเศษซึ่งหน้าที่ความรับผิดชอบหลักที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และความชำนาญงานสูงมาก โดยมากจะเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานมาแล้วเป็นระยะเวลานาน ซึ่งนอกจากมีความรู้ความสามารถ ทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ต้องศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิธีการและเทคนิคใหม่ ๆ การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัยแล้ว คุณลักษณะอีกประการที่สำคัญ คือ เป็นผู้ที่สามารถตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยากมากได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผลการวิเคราะห์การรับรู้ศักยภาพหรือสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศในภาพรวมเบื้องต้นทำให้ทราบจุดเด่นและจุดด้อยที่ต้องการการพัฒนาในประเด็นใดบ้าง ดังนั้นผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจึงสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศในหน่วยงานให้เกิดการเรียนรู้แบบเชิงรุกและพัฒนาตนเองเพิ่มมากขึ้น และสอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานวิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศในยุคปัจจุบัน

2. ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาวางแผนการจัดอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะความสามารถในด้านวิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อบรรณารักษ์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3. บรรณารักษ์วิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศ สามารถตรวจสอบสมรรถนะเบื้องต้นของตนเองและวางแผนพัฒนาตนเองอย่างชัดเจนในการที่จะแสวงหาโอกาสและจัดอุปสรรคในการทำงานของตน และนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานของตนเองตามความแตกต่างกันของแต่ละบุคคลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้

4. สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพบรรณารักษ์ในฐานะเป็นผู้ผลิต และให้การศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์และสารบรรณศาสตร์ ได้เตรียมความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่บรรณารักษ์พึงมี เพื่อส่งเสริมพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถผสมผสานสมรรถนะทุกด้านอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบทรัพยากรสารสนเทศ การวิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับความต้องการและขอบข่ายงานตามยุคสมัยปัจจุบัน รวมถึงสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางสร้างความร่วมมือด้านการเรียนการสอนโดยเฉพาะในการฝึกงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้ห้องสมุดเป็นเสมือนห้องฝึกปฏิบัติการที่จะช่วยเสริมสร้างและพัฒนาทักษะในแง่การปฏิบัติให้กับผู้เรียนมากกว่าการสอนแต่ในภาคทฤษฎี

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยหรืออิทธิพลที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศ

2. ควรศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นด้านสมรรถนะของบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดประเภทอื่น เช่น ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดโรงเรียน เป็นต้น

3. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานวิเคราะห์และทำการรายการทรัพยากรสารสนเทศโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกสามารถนำมาแก้ไขปัญหาและพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ได้อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- American Library Association. (2007). *Value of cataloging librarians*. Retrieved May 13, 2020, from <http://www.ala.org/alcts/resources/org/cat/catlibvalue>
- Association for Library Collections & Technical Services. (2017). *Core competencies for cataloging and metadata professional librarians*. Chicago, IL: American Library Association Institutional Repository.
- Canadian Association of Research Libraries. (2010). *The core competencies for 21st century CARL*. Retrieved May 13, 2020, from https://www.carl-abrc.ca/doc/core_comp_profile-e.pdf
- Chulalongkorn University, Office of Academic Resources. (2018). *Manual for information resource analysis process*. Retrieved December 14, 2019, from <http://webhost2.car.chula.ac.th/km/wp-content/uploads/2019/01> (In Thai)
- Frederick, D. E. (2018). Core competencies for cataloging and metadata professional librarians - the data deluge column. *Library Hi Tech News*, 35(8), 15-20.
- Klabklang, Patthaya. (2009). *Best practices of cataloging librarians in Rajabhat University libraries* (Master's thesis). Mahasarakham University, Mahasarakham, Thailand. (In Thai)
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Mahidol University Library and Knowledge Center. (2017). *Department of Cataloging*. Retrieved December 14, 2019, from <https://www.li.mahidol.ac.th/eng/cataloging> (In Thai)
- Mettarikanon, Dichitchai, & Juychum, Detdanai. (2016). Essential competencies for LIS students: Fostering the 21st century librarian. *Journal of Library and Information Science Srinakharinwirot University*, 9(2): 87-97. (In Thai)
- Office of the Civil Service Commission. (2011). *Civil service act of librarian career*. Retrieved December 14, 2019, from <https://www.ocsc.go.th/job> (In Thai)
- Pilakasiri, Bhonbhan. (2012). *The expectations of university library administrators towards librarians' functional competencies* (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Purimphaibun, Premyuphon. (2018). *The perception of the desirable core competency of cataloging librarians in the University of Phayao*. (Master's thesis). Phayao University, Phayao, Thailand. (In Thai)
- Sae-ng, Siriporn. (2017). The development of public university librarians' competencies. *RSU Library Journal*, 23(2), 21-34. (In Thai)
- Saengjan, Pranee, & Karschamroon, Sunee. (2011). Perceptions of knowledge management for the work of librarians at higher education institutions. *RSU Library Journal*, 15(2), 25-36. (In Thai)
- Saenwa, Sumattra. (2012). Roles and competencies of librarians in academic libraries. *Journal of Behavioral Science for Development*, 6(1), 103-120. (In Thai)
- Sethabut, Suraphon. (2012). *Development of competency systems of Thai Civil Servants*. Retrieved December 14, 2019, from http://www.agri.cmu.ac.th/upload/km/06_Competency.pdf (In Thai)
- Sisaat, Boonchom. (2010). *Preliminary research* (5th ed.). Bangkok: Suwiriyasan. (In Thai)
- SLA Board of Directors. (2016). *Competencies for Information Professionals*. Retrieved December 14, 2019, from <https://www.sla.org/about-sla/competencies>
- Smithikrai, Chuchai. (2009). *Recruiting, selecting and performance appraisal of personnel*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai)

- Sukpam, Tatsana, Maitaouthong, Therdsak, & Saenwa, Sumattra. (2013). A relationship between organizational climate and learning organization of academic libraries perceived by librarians. *Journal of Library and Information Science Srinakharinwirot University*, 6(2): 16-31. (In Thai)
- Thachit, Supaporn. (2020). The development of competencies for librarians in the 21st century: Case study of Ubon Ratchathani University. In *The 10th PULINET: Library Transformation in a Disrupted World* (uppaged). Songkhla: Taksin University. (In Thai)
- Ungeon, Pattamon. (2009). *Perception of desirable core competency of cataloging librarians in government university libraries* (Master's thesis). Burapha University, Chonburi, Thailand. (In Thai)
- Wang, M. L. (2007). *A study on competencies for cataloging librarian in web age*. Retrieved December 14, 2019, from http://journaldatabase.info/articles/study_on_competencies_for_cataloging.html
- Wayubud, Phattararattana. (2014). *Characteristics of university library catalogers* (Master's thesis). Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Wongset, Napapat. (2017). *Expectations and opinions of cataloging librarians competencies in Rajabhat University Libraries* (Master's thesis). Mahasarakham University, Mahasarakham, Thailand. (In Thai)